

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Állásbíráltnálban átvéve.
Éves ár 10 kor.
Féléves ár 5 kor.
Három hónapra 3 kor.
Három hónapra 20 kor.
Három hónapra 3 kor.
Három hónapra 24 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 226. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 október 4.

A KULTURA.

Soha még fogalommal többször és gonoszabban vissza nem éltek, mint a kultura fogalmával. Kultura. Ez volt az a szó, mely ajkán volt azoknak, akik a vallásra támadtak. A kultura nevében követelték a vallás kipusztítását az emberi szivekből, mert a kultura nem engedi, hogy a vallás babonája sőtétítse el az emberek agyát, szívéit. A kultura követelményeinek állították azt, hogy az ember szabaddítsa fel magát az erkölcsi törvények alól s kiki csinálja meg maga azokat az erkölcsi törvényeket, amiket ő elfogadhatónak tart, s követni akar.

A kultura szerintük a vallástalanság és a szabadszerelemnek nevezett erkölestelenség. A kultura volt a jelszó, amivel a szabaddkőművesek rárontottak az egyházra.

Hajdan a liberalizmus volt a jelszó. Ez azonban már megkopott, varázsát veszítette. De a kultura csatakiáltása még most is hatásos. A kultura nevében követelték tőlünk a szabaddkőművesek, hogy adjuk fel nemzeti érzéseinket, mert a kultura elült minden nemzeti érzést.

A kultura azonban nemcsak a békében volt jó csatakiáltásnak, jó hasznát veszik a háboruban is. Az antánt ezzel a harci jelszóval uszítja hivat, a németek ellen. A kultura követeli a németek kiirtását és a mi tönkretételünket. Az antánt a kulturaért harcol. A kultura harcossai a nyugat államai és az orosz muzsikok, a balkán banditái. Ezekhez csatlakoztak most a sebesülteket megcsontkító és legyilkoló oláh hordák mint a kultura harcossai.

Ludendorff német vezérkari főnök véres gunnyal említi fel a kultura új harcossait az oláh vereségről szóló jelentésében. Azt írja, hogy „a Németország által veszélyeztetett kulturáért az antánttal együtt küzdő, kapzsi románok védtelen sebesülteket mészároltak le.“ Semmivel sem lehet jobban diszkreditálni a kultura jelszavát, mint ezekkel az új harcossokkal, akik rabolni jöttek Erdélybe, a mikor úgy vélték, hogy Erdély teljesen

védetlen. Azt hitték, hogy halálra-váltunk s könnyű lesz elrabolni tőlünk Erdélyt. Ezek a rablók gyilkolták le a bolgár gyermekeket Dobrudzsában és ezek mészárolják le sebesülteinket a veszélyeztetett kulturáért.

Ezek után vajjon lesz-e még valaki, akit a kultura jelszavával el lehet bolondítani? Lesz-e, aki be ne látná, hogy világcsalók becsapási eszköze ez a különben nagyon tiszteletreméltó szó: kultura.

Az oláh átkeelés kudarca.

Elpusztult a dunai hid.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Az oláhok átkeltek a Dunán. Az átkeelés megakadályozására mindent megtettek a bolgárok és németek.

A német vezérkar jelenti: Balkán harctér. Mackensen tábornok hadseregparancsnoka. A Bukaresttől délre a Dunán átkeelt csapatok mögött magyar osztrák monitorok elpusztították a románok által a folyamon vert ponton hidat.

Bukarest retteg.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Bukarest leghevesebb bombázása szeptember 25-én történt. Borzasztó károkat okoztak a lezuhanó és szétrobbanó bombák. A katonai nevelő intézet, kisebb municions raktárak elpusztultak. A gyalogsági laktanya

romokban hever. A halottak száma 120. A nép az utcára rohant s pánikszzerűen szaladgált ide-oda. Repülőink mindennap meglátogatják Bukarestet s nagy károk mellett óriási rémületet okoznak.

Szófiából jelentik: Bukarest tegnap óta lángokban áll.

Nyugat-Macedóniában nem támad az antant.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Szalonikiból jelenti a Temps: Florina bevétel után (?) ezen a fronton szünetelni fognak a hadműveletek. A szerb határon a védőműveket kiépítette a hadvezetőség.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfüzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

Hol takarékoskodjunk a világitással?

Kezdjék a városházán.

A Tiszántúli egyik közelebbi számában olvastam, hogy Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága elfogadta a városi villanytelep igazgatójának azon előterjesztését, hogy a városi közvilágítást redukálni kell. És pedig akként, hogy a 200, a 100, az 50 és a 25 gyertyafényű utcai lámpákat redukálják.

Arról lehet szó, hogy a 100 és 200 gyertyafényű lámpákat kisebb fényű égőkkel helyettesítsék, de ahol most, az első redukálás után még 50 gyertyafényű lámpák vannak, vagyis a forgalmasabb pontokon, különösen az esti órákban, szükséges ez a fényesnek úgy sem mondható világitás.

Nagyvárad főutvonalaiban pl. ma a kereskedők világítják meg, az üzletek előtt és a kirakatokban levő lámpákkal. Ennek az igazsága mindjárt szembeszökősen kitűnik, ha vasárnap este, mikor az üzletek zárva vannak, végig sétálunk a Rákóczi-úton.

De hát rendkívüli időkben élünk, amikor takarékoskodni kell mindenben.

Az azonban már túlmegegy minden takarékoskodás határán, hogy a város a kis utcákat, — ahol esős időben sár, száraz időben portenger van, rendőrt azonban csak negyedévenként látnak — még sötétebbé akarják tenni az által, hogy a 25 gyertyafényű lámpákat 16 gyertyafényű égőkkel akarják kieseríteni. Ez aztán igazán villanypocsékolás lenne, mert ezek a 100 méternyire elhelyezett lámpák éppen nem világítják meg az utcákat.

A városházán, úgy látszik, a nagy fénytől nem bírják megtalálni, hogy hol lehet és hol kellene takarékoskodni.

Kezdjék meg a villanyval való takarékoskodást elsősorban a városházán és a többi városi középületekben.

Gyakran van dolgom a városházán a késő délutáni órákban. A tisztviselők szobáiban asztali égőkön kívül 4—5 lámpa terjeszti a fényt. Még ez hagyján, de találunk egész sor olyan szobát, amelyben senki sincs ugyan, de ott ég a csillár minden lángja.

Látni lehet továbbá, hogy mikor a tisztviselők már eltávoztak hivatalaikból, a csillárak még mindig égnek, mert nincs, aki eloltsa.

A városi tisztviselők egy része annyit sem tesz meg, hogy az asztalán levő lámpát eloltsa, mikor eltávozik hivatalából. Persze, mirevaló a szolga?

Az is érdekes megfigyelés, mikor egyes iskolák összes termeiben nagy kivilágitás mellett takarít egy szolga. Míg az összes termeket végig takarítja, már jól benne vagyunk az öreg estében és az egész idő alatt pocsékolják a drága villanyt.

Persze, ezeket a dolgokat nem veszi észre senki, de minek is, hisz a középületek világitásáért úgy sem fizet a város.

Azt senki nem akarja tudni, hogy minden hektóvatt áram előállítására drága pénzben van a polgárságnak.

Ha takarékoskodni akarunk, mint ahogy kell is takarékoskodni, elsősorban ezekre ter-

jedjen ki valakinek a gondja, ne pedig a kis utcák most is gyatra világitását redukálják

Egy városatya.

Özvegy Ujháziné naplója.

Ismét egy nőirő, akinek műve elé rettegve néz a józslós.

Ami az utolsó években a nőirők süttöttek, — tisztelet a kivételeknek — attól bteget az irodalom gyomra.

Az első volt „Árva Mariska Naplója”, ezt Bródi Sándor vitte a nyilvánosság elé. Árva Mariska azt írta meg, aminek elmondásába elfulna a szemérmes lélek. Mások is megjelentek ilyen önvallomások, de nálunk az irodalom fedezte e merőnyilat. Ez a napló nem mint pornográfia, hanem mint irodalom rontotta a közönség izlését.

Utána Szederkényi Anikó néven adta ki regényalakban önvallomását egy elvált asszony. Ez a női D'Annunzió a nagy regényirókat utánosta, amikor misztifikált mindent és mindekit, akivel érintkezett életében. E sorok íróját is — nem először esik meg vele — regényalaknak vonzolta be könyvébe. A művészi meglátásai teljes hiánya és a szenzációra törekvés ez a regény. Ilyen korban a németeknél nem regényt írják a tenyeres-talpas, konyhai munkákra alkalmas nők, hanem sebesülteket ápolnak.

Most pedig ujságok jelentik be, hogy özvegy Ujházi Edéné kiadja emlékiratait. Némely lapúrsunk jónak látta még mutatványokat is közölni belőle. Ez az ügy a legkellemetlenebb, mert egy jogerősen elintézt ügyet vonzol a báborus piacra. Özvegy Ujháziné, mint tudjuk, elvált első férjétől s feleségül ment a Nemzeti Színház tagjához, akit hirtelen nyugdíjaztak. Ujházi meghalt s az özvegy nem kap nyugdíjat. Az ügy már nem is érdekes, mert elhiszük, hogy az özvegy nem spekulált a nyugdíjra, de nem is örült, hogy az elmaradt. A nemzet két esetben már ítélte ilyen, hasonló ügyben. Prielle Kornélia házasságát van der Hooschke (valóságban Rozsnyai) Kál mánnal nem vette helyeslőleg tudomásul, az agkori gyöngöcség kibaszását gyanítva s míg az ifjú férj él, a nagy Kornélia emlékéül szó sincs. Jókai Mórnak se bocsátotta meg Nagy Ballával való házasságát, az öreg kor védtelenségének megragadását sejtve. Jókainak nincs emléke s nem is lesz, míg özvegye él.

Ujházi azonban nem volt a legnagyobb. Csak a nagyok közül való. Nem volt Nelson admirális s így özvegye nem hitelheli el magáról, hogy ő lady Hamilton. A nemzet nem tanácsolta neki e házasságot, csak a hiúság, tehát kárpótlással sem tartozik neki. Az, hogy esetleg félreismerte a közvélemény az özvegyet, ez nem nagy baj, nagyobb baj, ha kiismernek valakit.

E sorok íróját Freistädler Flóra emlékiratainak kiadása felől megkérdezték. Nem tett ellene kifogást, ha úgy írja meg, amint történt. Az „Életem, Szerelmem és Szenvedéseim” azonban egy koholt munka, amelynek rideg cölzata: a kiabáló szenzáció s a koronák.

Még a leggyakorlottabb tollat is megpróbálná az Ujházi eset. Hamis képet raj-

zolni pedig nem érdekes. Érdeklődésünk ma nem az effélék foglalják le, majd tíz év múlva legyen szerencsénk. Öreg emberek özvegyei helyett azoké a feketekendős asszonyoké minden érdeklődésünk és koronánk, akik férjhez mentek szerelemből s elvesztették mindenüket.

Ma nincs ideje az intimitásoknak, ma a fájdalom hangja tölt be minden szívet. Szo-morv dolog, ha egy halott színművészt ismét a közönség elé idéz az özvegye, amikor az van a keresztjére felírva, hogy *requiescat in pace*.

Több lisztüzletet!

A nagyvárad közönség szavának kell utólag teret adnunk, ha most ismét szóba-hozzuk a heti lisztmenyiség kiadásánál levő örökös nehézségeket.

Elmegey lisztért egy szegény öregasszony, aki gyenge, hogy a lisztesboltok előtt levő tömeg közé furakodjék, vár egy napig, vár kettőig, anélkül, hogy valamivel közelebb jutna az ígéret földje ajtajához, amit szuttal a lisztesboltok ajtóit képviselnek. Állandó a tülekedés, pedig liszt van elegendő.

Föltesszük azt a kérdést, nem lehetne-e segíteni ezen a rettenetes helyzeten? A város a lisztüzleten nyert bizonyos összeget, nem lehetne-e megelégedni kevesebb nyereséggel s ezen az összegben több üzlet-helyiségben berendezkedni? Az a tizen-négy városi élelmiszer tizlet kevés annak a 90 000 fogyasztóának, ahány személyre liszt-utalványokat adtak ki.

A város elsősorban a közönség érdekeinek tegyen eleget, kétszerezze tehát meg a lisztkereskedések számát, s ha már ez megtörtént, azután tegyék félre a nyereséget. Ez legyen a főadatok elsősorban.

Béle kell tanulni a városnak a dolgokba. Sas szemének, előrelátásának és kereskedelmi ügyességének kell jelét adni. A munkamegosztás is sokat tehet. Ne abban özpontosuljon a hatóság tisztviselőinek, a befenteseknek gondoskodása, hogy keveseket ellássanak cukorral és élelmiszerekkel, a miket a hatóságtól beszerezhetnek, de segítők kezekkel a lelkiismeretes ember gondoskodásának és fáradságával legyenek rajta, hogy elkészülhessünk a téli defenzívára. Joguk van nekik is — legyen elsősorban — a beszerzéshez. De *ninos joguk a felesleges bőségre, a thezaurálásra*.

Mert abból lesz a baj, hogy egyiknek lesz, a másiknak nem lesz élelmiszere, lisztja Mindenkinek legyen. Aggodalommal látjuk a nagy néptömegeket a lisztes boltok előtt. Már most! Mi lesz későbbben?!

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye nemüek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—09.

Nyugaton mindentűt támad az ellenség.

Berlin, [október 3. A nagyfőhadiszám-
lás jelenti:

Nyugati harctér.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege. Lombardzsidénál a tengerpart közelében matrózaink egy sikerteljes járőrválalkozásukról 22 francia fogolylyal tértek vissza.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala. A Somme-től északra dúló csata mindkét fél hatalmas tűzértségi tevékenysége mellett tovább folyik.

Tiepváltól északra és Courelettétől északnyugatra elragadtunk az angoloktól egyes árokreszeket, amelyekbe lefészelték magukat és több géppuskát zsákmányoltunk. Különösen elkeseredett volt a harc Le Charge és a Ligus—Chillei—Fiers országtud között. Az angolok itt a legsúlyosabb áldozatok árán a Foucourt—Lat baye mindkét oldalán esékelyt nyertek. Foucourt és Morval között tűzértségünk a Leboeufstól ma reggel előretört 4 támadás elhárítása után az ellenséges gyalogságot rchamál-lásukban való maradásra kényszerítette. A chailly—raccourt országtudnál, valamint a saint—pierre—vasti erdő ellen intézett erős francia támadások részben legelől levő védelmi vonalunkba jutottak, amelyet közel-harcban ismét megfeszítettünk.

A Sommetől délre tűzértségi harc a Vermadvillers mindkét oldalán levő arcvonalon időnként jelentékenyen fokozódott. Egy francia támadási kísérletet zárótűzünk elfojtott.

Egy orosz hadtestet megsemmisítettünk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala részéről jelentik: A vért általános támadás Lucától nyugatra Schmidt von Kuobelsdorf altábornagy csapatai ellen és von der Marvitz csapatai ellen, Terstyánszky vezérrezdes hadserege ellen, ma, október 2-án rendkívül heves tűzértségi előkészítés után megindult. Délelőtt 9 órakor tört ki a harc. Az orosz hadtestek a legkíméletlenebb emberparárással 12 szer is, fő a két gárda test 17 szer indultak rohamra. A Koritnicóánál nem rég súlyos vereséget szenvedett 4 ik szibériai hadtest valószínűleg eltűnt az ellenség arcvonalából. Valamennyi támadás az ellenség szokatlanul nagy véres veszteségei mellett emlott össze.

Ahol, mint Zatureitől északra is, ellenséges csapatoknak teljesen szétlőtt árkainkba benyomulniok sikerült, onnan ellentámadásainkkal nyomban kivertük őket. Az orosz tűzértségi saját árkaikra irányított tázével csapatait újra meg újra rohamra hajtotta, vagy pedig megfordítani igyekezett a támadás visszahőmpölygő hullámaival. Megállapították, hogy az egyes árkokba benyomult ellenség ott maradt sebességteljesen legyilkolta. Veszteségeink aránylag esékelyek.

A Graberkótól északra indított ellentámadás sikerét gyarapítottuk. A beszállított foglyok száma 44 tisztre, 2584 főnyi legénységre emelkedett. A zsákmány 13 géppuska.

Károly főherceg lovassági tábornok hadserege. Az oroszoknak a Zlota Lipa keleti partján indított támadása folytatásaképpen sikerült egészen a Lizónia magaslatig (Brzezanytól délkeletre) előnyomulniok, német-magyar és osztrák csapatok ismét visszaverték őket.

A Dnyesztvertől északra sikerült egy német csapat rövid előretörése.

Erdélyi harctér.

Fogarastól északra Bánykut vidékén előnyomuló német és magyar osztrák csapatok tulnyomó román erőkkel kerültek kerültek szembe amelyek támadása elől visszavonultak. A határon a Vöröstorony szorosától nyugatra a románok megkísérelték, hogy arcvonalunkat áttörjék. Kiseb harcok ott még folyamatba vannak.

A hátszegi harcokban ellenséges támadásokat visszavertünk.

Az ellenségnek tegnap a Kobadinu—toplaisar—tuzlai vonal felől széles arcvonalon ismételt megtámadása a hős bolgár és török csapatok ellenállásán ismét megtörték. Száznál több embert elfogtak.

Macedóniai front.

A Tahiró tó felől északnyugatra a Strumán át előre nyomuló angolok ellen a támadás előrehaladt.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Az oroszok hiába áldozták fel tömegeiket.

Keleti harctér. Budapest, október 3. (Hivatalos.) Románia elleni arcvonal. Petrozsénynél és a Vöröstorony szoros területén román előretöréseket visszavetettünk. Bánykutnál német és magyar-osztrák erők támadása jelentékeny román ellentámadásra talált, amely a szövetségeket egy kissé visszassorította.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. Boharod-ranytól északra megkísérelték az oroszoknak az a kísérlete, hogy a Bisztrika—Bolodvinszkan átkeljenek. Brzezanytól délkeletre az ellenség a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy a Lizónia magaslatot hatalmába kerítse. Elkeseredett harcokban visszavertük.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Wolhíniában az ellenség tegnap megindította Terstyánszky vezérrezdes ellen új támadását, amelyet szeptember 27-én és 28-án szenvedett veszteségei folytán elhalasztani kényszerült. Az ellenség több órai pergőtűz után a Vinyuchi és Zaturechi közt álló magyar-osztrák és német haderők ellen vezette tömegeit. Viniuchi területén az ellenség 17 szer, Zatureitől délnyugatra pedig 12-szer indult rohamra. A csata Zatureitől északra is kiterjedt.

A megtámadott arcvonal minden részén meg lehetett állapítani, mily bőségesen irányította az ellenség ágyutüzét saját lövésárkai és visszavonuló csapatai ellen. A foglyok elbeszélése szerint valamennyi csapatnak meghagyták, hogy Wladimir—Volinszkyt mindenáron foglalják el. Az ujonnan felfrissített orosz hordákat rövid időn belül immár harmadszor ismét feláldozták. Minden áldozat hiábavaló volt, az oroszokat mindenütt visszavertük. Állásaink kivétel nélkül birtokunkban vannak, ellenségünk ujjabb súlyos vereséget szenvedett. Az utolsó napokban a Brodytól délre beszállított foglyok száma 41 tisztre — köztük egy ezredes — és 2578 főnyi legénységre rug.

Élénkül az olasz front.

Olasz harctér. Budapest, október 3. (Hivatalos.) A Görztől keletre emelkedő magaslatok és a Karszt fensík állandóan élénk tűz alatt állanak. A Fleims-völgyi arcvonalon az ellenség háborús tevékenységét ismét megkezdte. A Travnogno-völgy mindkét oldalán levő állásainkat és a Vassani hegygerinc több szakaszát az olasz tűzértségi erősen ágyuzta. Bersaglierek ismételten megtámadták a Colbriston-Pikollót. Legutolsó támadásuk alkalmával be is hatoltak a szétlőtt védelmi művekbe, ellentámadásunkkal azonban ismét kivertük őket. Az ellenségnek a Pasto Val Maggiore ellen intézett éjjeli támadása is megkísérelt.

Délkeleti harctér. Budapest, október 2. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. Hófer.

A bolgárok megszállották Kalafat román szigetét.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) A bolgár vezérkar jelenti Szófiától:

Macedóniában Florinától nyugatra és keletre a Boglenica és Vardar völgyében tűzértségi harc. A Struma fronton Balaszakoj mellett a harcok elkeseredetten folynak.

Román front. A Dunán bolgár csapatok Alnk és Kalafat szigetét (Widdin-nel szemben) megszállották és sikerrel bombázták a kalafati kikötőt, pályaudvart és kaszárnyákat. Guidicau helységeknél szétvertünk ellenséges csapatokat, a melyek elakarták magukat sáncolni.

Grahovó helység mellett sikerült az ellenségnek a Dunán hidat verni, amelyen jelentékeny csapatok vonultak át. Magyar osztrák monitorok elpusztították a hidat.

Dobrudszaiban az ellenségnek offenzíváját a besau perveli vonalon tűzértségi megállította. Egy ellenséges támadás jobb szárnyunk ellen kudarcot végződött. Megsemmisítettünk egy ellenséges zászlóalj, amelynek maradványait elfogtuk. Ellenséges torpedónaszád sikertelenül ágyuzta Manvolia városát.

Orvosolni kell az élelmiszerek kiszolgálását. Kihordókocsikat kérünk.

Tegnap valamit lehetett kapni a hatósági élelmiszer üzletekben, mert rettenetes embertömeg hullámzott minden üzlet előtt. Életveszélyes tolongás, sülyomorító ordítás s.b. minden helyen. Ez az állapot nem új. A hatóság nagyon jól tudja. Orvosolni is akar mindent az intézkedés, sajnos azonban egy egészséges orvoslási módot nem tudtak feltalálni. Szaporítják az üzletek számát Helyes.

Azonban ahogy szaporítják az üzletek számát, úgy növekszik azoknak az élelmi szereknek a száma is, amelyeket hatósági kiszolgálásba osztályos a kormány. Ez az állapot végül is oda fog vezetni, hogy a régi fűszer, pék üzletek tönkbe mennek, ellenben lesz a városnak egy sereg szatós üzlete, amelyek egyáltalán nem elégítik ki a közönség egyre fokozódó igényeit.

A kiszolgáló üzletek száma tehát csak ideig óráig orvosolja a helyzetet. Mennyivel jobb volna, ha a város p. o. a mai rettenetes állapot megszüntetésére egy alapos reformot léptetne életbe, amely reform abban állana, hogy a város sz. általa árusítandó élelmi cikkek közül azokat, amelyek terén nagyobb a kereslet, nem üzletekben szolgáltatná ki, hanem a város maga szállítaná házhoz.

Ahogy házhoz tudták béke idején szállítani a kenyert, vagy ahogy most érte tudnak menni a szeméért, házhoz viszik az ásványvizet s.b., éppugy házhoz lehetne szállítani a lisztet, a cukrot s.b. élelmiszereket is. A város előre csomagolhatna egy központi telepen fél, 1, 2 s.b. kilós csomagokat és azokat szekereken vinné minden egyes házhoz, u'cák szerint beosztva, természetesen megfelelő napok szerint. Sokkal gyorsabb és sokkal olcsóbb volna a közfelosztás.

Ha még talán az ily módon való kiszolgálás valamivel drágább volna, azt a közönség szívesen megfizetné. Hiszen nincs olyan vásárló, aki egy kiló lisztért nem adna 2 fillérrel többet, csak hogy ne bellessen neki 24 óráig öklök között, tolongva ott várakozni az üzletek előtt. Az ellenőrzés is könnyű volna, mert a megfelelő jegyek nélkül nem adnának ki semmit.

A város embereinek nem kellene senkinek a magánlakásába bemenni, elég volna a kocsis, vagy a megbízott esengője, mely figyelmeztetni tudja a szemétre a háziszatonyokat, éppugy nem maradna figyelmen kívül a jelzés akkor, ha lisztre hívná fel az érdekeltek figyelmét. Mindenesetre sokkal előnyösebb módszer volna, mint a mai. — Ajánlatos volna vele foglalkozni, mert a város nem fizetne rá és a közönség is meg volna elégedve.

* Gyönyörű rózsás arc a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Mihály és Móric szőnyeget árulnak.

Toronyi Mihály öreg napszámos házmester volt a Bómer téri Póznár házában, ahol Erdős Emil kereskedő szőnyeget tartott raktáron, s itt dr. Fehér Adolfné néhány perzsa szőnyeget helyezett el. E raktárt időközönként szellőztették. Erdősé férje halála után felosztatta az üzletet s a raktárt kifűtették. Ezre vették ekkor, hogy 9 darab szőnyeg, köztük Fehér Adolfné perzsa szőnyeget hiányostak.

Az a gyáva volt, hogy Toronyi Mihály házmesternek hamis kulcsai voltak a raktárhoz s ő lopta el a drága szőnyeget, s miket aztán Krausz Mór sarki hordár segítségével eladott.

Ezért állottak tegnap az öreg házmester és a hordár a Paláczky tanács előtt.

Toronyi Mihály tagadja a lopást.

Krausz Mór hordár beismer mindent. Ő adta el a szőnyeget, amiket Toronyi hozott neki azzal, hogy azt a Kossuth utcán találta. Ő azt a szőnyeget eladta 50 koronáért s a zalogjegyet is 10 koronáért. Egy másik eladott Wágner Mórnak, de nem mondta neki, honnan való. A pénzén Toronyival megosztottak.

Egy évig aztán szűntelt a seft. Toronyi ekkor újból hozott neki egy szőnyeget, hogy azt a piscében találta. Ezt eladta Flegmann Dávidnak, akinek 350 koronáért kínálta fel, de az szakértő becslés után csak 200 koronáért vette át. Két hét múlva új szőnyeg jött új ürügygel, s még egy, amelyet Reiner Sándornak adott el. A pénzén osztzkodtak. Ő nem tudta, hogy a perzsa szőnyeget lopottak.

Wágner Mór és Flegmann Dávid azt vallották, hogy megvették, de nem tudták, hogy lopott a szőnyeg. Nekik azt mondták, hogy Gergely Dávid dr. új lakásába költözik s ezért adja el a szőnyeget.

Fehér Adolfné és özv. Erdős Emilné kihallgatása után

Buna János dr, Zigre Miklós dr, Kabov Béla dr, Feldmann Armin dr védők kérszére szőnyegszakértőket hív meg a törvényszék s ezért elnapolta a tárgyalást.

A 6-os számú bérkocsis válogat azutasokban és a káromkodásokban.

Amióta a háború minden téren áldozatot kívánt, nem hagyta ériatellenül a bérkocsisokat sem. Igen sok bérkocsis vonult be katonának úgy, hogy a bérkocsisok száma egy harmadára apadt. A forgalom ellenben oly nagy, hogy minden bérkocsis óriási összegeket keres. Egy 25 kilométeres utért 70 korona nem is pénz náluk. Ugy esarol némelyik bérkocsis, ahogy akar és nem akad ember, mert nincs ideje senkinek, aki megfékezze őket.

A kocsis urak a nagy kereset mellett válogatók is ám. Nem mindegyik hajlandó Nagyvárad minden utcájára bemenni. Válogatók urak a kocsis urak! Legujabban azonban még tovább mennek ezek az urak a kocsis szalon minden műveltségével is. Tegnap p. u. fültanui voltunk az alábbi

esetek. A Bómer téren áll egy egész kocsisor. Egy ur és egy nő jön az állomásra.

— Le van foglalva? Kérdi a férfi.

— Hova kell menni?

— Arany János utcára!

— Ja, oda nem megyek!

A vendégek elmennek.

Jön egy másik, egy nő.

— Le van foglalva?

— Nem, de hova kell menni?

— Galamb utcára!

— Oda nem megyek!

— Ért miéért nem? Erdősödik a nő.

— Ehhez semmi köze!

A nő tovább ment. Jött egy férfi, ő is el akart menni valahova, azonban a kocsis nem vállalta. A férfi azonban noteszt vett elő és felírta, a kocsi számát.

— 6. szám.

— Mit akar az ur azzal a felírással?

— Majd megtudja a rendőrségen.

— Ha-ha a rendőrségen?

Mehet az ur...

De itt oly reprodukálhatatlan kifejezést használt, hogy egyszerre 10-15 ember állta körül a kocsit. Rendőr nem volt, de honnan is lett volna?

Ellenben az az egy konstátálható, hogy az utóbbi időben a bérkocsis ügy a lehető legcsúszottabb ügy Nagyváradon.

A hatóság sok minden mással el van foglalva, azonban nem ártana, ha legalább egy hónapban egyszer egy kis iskolát adna a rendőrség ezeknek is.

Értésülések szerint több járási székhelyről néhány kétfogatu bérkocsi Nagyváradra fog bejönni és itt fog ipart váltani. Mindenesetre csak javítani fog a vidék a helyzeten, azonban a hatóságnak több figyelmet kell rájuk fordítani, nehogy a mai züllött állapotok tovább megmaradjanak, sőt talán még inkább romoljanak.

HIREK

A KIRÁLY NEVENAPJA.

Hódolat köszönti ma a koronás királyt országga minden részéből. A távoli frontokon küzdő katonái hódolattal emlékeznek ma rára.

A király nevenapja van ma. Két éve múlt, hogy Magyarország fiai hareba indultak az ő nevével ajkukon, kézen, hogy vértüket ontsák a hazáért és a királyért. Egy vérözön van a ma és a hadbavonulás ideje között. De a háborúnak anyai csapása után a nemzet nem változott. Fiaink ma is kézszer életüket adni a királyért, a nemzet ma is hódolatos tisztelettel tekint felkent királyra felé. Ennek a nemzetnek nagy szerencséje a királytűség erénye és gondviselészere az isteni kegyelem, hogy a nemzetnek ilyen királyja van ezekben a borzasztó napokban, aki ideálja a lovagias keresztény királyoknak, szerető atyja népeinek.

A magyar nép áldása, imádsága koszarazza ma szent fejét a királynak!

Két évvel ezelőtt írta hozzánk, népeihet: Mindent megfontoltam. Ne mi nyugodtan mentünk szavára a vészbe. A király

szavára, mert tudtuk, hogy elhatározása egy bölös aggasztán döntése, akit csak népeinek szeretete vezet tetteiben. Két éve küzd, fárad azóta. Mindig helyén volt a magaslaton, ahonnan be lehet látni messze távolságokba, a harctér eseményeibe, a mi saúrke, hétköznapi szenvedéseinkbe. Nemzetünk boldogítása volt a célja mindig. Ezt köszöni ma a magyar nemzet a királynak s azért imádkozik, hogy a jövő nagy győzelemben része legyen velünk együtt.

A székesegyházban ma ünnepélyes Istentisztelet lesz. A nagymisét gróf Széchenyi Miklós v. b. t. i., megyéspüspök tartja.

A székesegyházi énekharos Resch Mihály karnagy vezetésével a következő egyházzenei műveket adja elő:

Resch: Ecce Sacerdos.

Zsazskovszky: Te Deum.

Filke: Missa solennis in D. Motto

"Oriens ex alto."

Resch: Benedictus es Domine. (Graduale)

Mitterer: Benedictus vit. (Offertorium)

Intritus és communio choraliter.

Szentmise végén Hymnus orgonakísérettel. (unisono.)

A zenét a m. kir. honvédeknek szóló gáltagja.

* A polgármester Budapestén.

Rimler Károly polgármester a fővárosba utazott, városi ügyek elintézése céljából. Egyik fontos célja utazásának, hogy az ezer és ezer menekülő ellátása folytán szükséges élelmiszerek, különösen liszt pótlását kieszközölje a miniszternél. Ezenkívül a város újabb kölcsönének ügyében jár el a polgármester a fővárosban.

* **Csanády Frigyes altábornagy kitüntetése.** A hivatalos lap közli, mi szerint a király megengedte, hogy Csanády Frigyes altábornagy a bajor királyi katonai érdemrend I. osztályát a kardokkal elfogadja és viselje.

* **Tátray Kálmán itthon.** Huszonhat hónap után az igazságügyminiszter felmentette a katonai szolgálat alól Tátray Kálmán törvényszéki bírót a szolgálattételre a nagyváradi törvényszékhez osztotta be. Kedves és jó ismerősünk a háború első napján vonult be a résztvevő a nevezetes és számos szerbiai be- és kivonulásban, amelyet fardhatatlanul, dicsőséggel és kitartással teljesített. Azután az olasz fronton küzdött a háború katoná, aki főhadnagyi rangban hagyta el a hadsereget, mert az igazságügynek nagy szüksége van rá. Jó egészséggel, kitűnő kedéllyel fogott a munkához a közszerepetben álló bírót, aki tegnap a Hollaky-ügy tárgyalását kezdette volna meg. Ez a nevezetes ügy egy érdekes aradi ember rágalmazási pere, aki azonban menekült lett s így nem jelent meg. A tárgyalást ezért elhalasztották. Tátray Kálmán most Ember Géza tanácsnokot helyettesíti, aki szabadságra ment.

* **Vaskereszt és vasfélhold.** A hivatalos lap közli, a király megengedte, hogy Vrkljan Pál a IV.-4. népfelkelő gyalogszászlóaljánál beosztott százados a neki adományozott német 2. osztályú vaskeresztet és ottomán kazsári vasfélholdat, Steer Gábor százados a VI.-4. népfelkelő gyalogszászlóalj parancsnoka és Weisz József a IV.-4. népfelkelő gyalogszászlóaljánál beosztott tartalékos hadnagy az ottomán félholdat elfogadja és viselje.

* **Általános mesakodás volt tegnap egyes uraknál.** Sorban jelentek nálunk azok, akik gyanuba jöhettek, hogy adatokat szolgáltatnak a Népszava ellenünk irányuló cikkéhez. Ha voltak is a mesakodók között olyanok, kik ludasok a dologban, mi megnyugvással vesszük tudomásul ezt a tisztálkodási folyamatot, amit végeztek, mert azt látjuk belőle, hogy lelkiismeretük megmozdult s szánják-bánják, amit tettek. — Ezzel kapcsolatban azonban megemlítjük, hogy akadt egy újságíró, aki már esütörtökön figyelmeztette alkalozottai által vásárló közönséget, hogy vasárnapra szenzáció lesz. Ez az újságíró állítólag 1000 példányt rendelt meg a Népszava vasárnapi számából, de a nagy reklámmal árusított újság példányainak legnagyobb része így is a nyakán maradt. Várjuk, mikor fogja ez az árus is kijelenteni, hogy neki az egész rut — és rutul bezápujt — hajzához semmi köze.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kóncut Radim 70. gy. e. beli századost a vaskoronarend hadiékítményes III. osztályával tüntette ki. A katonai érdemkereszt hadiékítményes III. osztályával lett kitüntetve Szabó Gyula 37. gy. e. beli tart. főhadnagy, Huszti Ignác 101. gy. e. beli főhadnagy és meszléni Meszléni Iván 7. huszárezredbeli tart. főhadnagy.

* **A Katholikus Kör vetítőestélye.** Tegnap tartotta a Katholikus Kör második vetítő estélyét a Kör Szent László-terében. Dr. Karácsonyi János kanonok tartott nagy érdeklődéssel Romániáról. Nagy értékű volt az előadásnak az a része, ahol a tudós előadó Románia történetét ismertette rendkívül érdekes vonatkozásokban. Bemutatta gyönyörű színes képekben a mostani háborúban nagy szerepet játszó csernavodai hidat, Buharestet, Jászvásárt, Galacot, Szinaját és Románia más nevezetességeit.

A legközelebbi előadás jövő kedden lesz. Pontosan fél 6 órakor kezdődik.

* **Biharvármegye közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága ma tartja meg rendkívüli közgyűlést, melynek egyedüli tárgya lesz Fráter Emil nyugdíjazása iránti kérelme. A nyugdíjbizottság már foglalkozott a kérvénnyel s teljesítette is a főszolgabíró kérelmét. — A mai közgyűlés tehát csak jóvá fogja hagyni a nyugdíjbizottság határozatát.

* **Kitüntetett honvéd tisztek.** A hivatalos lap közli: A király a legfelső dicsőséges elismeréssel tüntette ki Kovács Kálmán 4. honvéd gy. e. beli századost, hadiékítményes III. osztályú katonai érdemkereszttel Pacsina Géza VI.-4. népfelkelő gyalogszászlóaljánál beosztott népfelkelő főhadnagyt, az arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján Demjén Sándort, a II.-4. népfelkelő gyalogszászlóaljánál beosztott hadnagyt, gazdasági tisztet, újonc a legfelső dicsőséges elismeréssel Kópe Egon 8. honvéd tábori tüzerrezredbeli századost és dr. Wimmer József 8. honvéd tábori ágyuszrednél beosztott szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagyt.

* **A segélyző irodában** a mai beosztás a következő: Délelőtt 9-12-ig Hegedűs Árpád, Ardos Fügyes, Zoray Gyula, délután 3-6-ig Biró Márk, Balogh Károly, Varga Gábor, Kertész Albert — Baróthy Pál elnök kéri a számvizsgáló bizottság tagjait délután 6 órakor értekezletre.

* **A képviselők tartoznak bevonulni.** Budapestről jelentik: Tiszta István miniszterelnök értesítette a két Ház elnökeit, hogy a király parancsára a katonaképviselők tartoznak bevonulni, ha az országgyűlés önmagát elnapolja is. A képviselőház elnöke, Beöthy Pál már tegnap a harctérré utazott.

* **Adományok a menekülteknek.** Ö. v. Bozóty Béláné az erdélyi menekültek részére 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Megbüntetett árdrágító.** Somogyi D. Ernő segesvári menekülő ötdmágával bszállt a Fekete Sas szállodába s ott szobát foglalt le. Mikor kiment, a szoba árát 50 százalékkal magasabbra számították neki. Feljelentette az ügyet a rendőrségen. Dajka Endre dr. rendőrkapitány tegnap ítélte el a szállodát 50 korona pénzbüntetésre árdrágításért. Az indokolás kifejti, hogy vásárok, löversenyek idején ugyan joga van a szállónak az áremeléshez — de nem egy nagy nemzeti szerencsétlenség idején.

* **Felhívás a tanonctartó iparosmesterekhez.** Az iparostanonciskolai előadások folyó hó 5-én — esütörtökön — megkezdődnek és pedig esütörtökön délután fél 3 órakor a Darvasay fele bérházban a fodrászok és pincérek tanfolyamának előadásai, a többi iparágaké pedig a város különböző helyein. Felhívom tehát a t. mes-ter urakat, hogy tanoncikat a mondott időben vasárnap és illetve esütörtökön a Darvasay fele bérházhoz küldjék fel, hol a számukra kijelölt helyre fognak irányítottatni. Ugy a rajz, mint a közismereti előadások ideiglenesen vasárnap lesznek 9-10-ig rajz, fél 11-től fél 1-ig közismeret. Csak egyes osztályok lesznek hétköznap délután 5-től 7-ig a ez osztályok az első rajz órán — vasárnap — fognak kijelöltetni. Mindenestre már az első órán vasárnap megjelenjenek, hogy a későbbi zavarok elkerülteszenek. Szűcs Izó, ipariskola igazgató

* **Egy menekült a rokonát keresi.** Jakócs László, Fogarasmegye alsóárpási járási főszolgabírói hivatalának díjnoka arról értesült, hogy Nagyváradon kérdőzködött felőle egy idevaló idősebb urú a fogarasi alispáni hivatal iktatójától. Az illető nő azt mondotta, hogy Jakócs Lászlónak néneje Jakócs, a ki jelenleg Makón, Hold utca 21. sz. a lakik, lapunk utján kéri az illető urúút, sziveskedjék vele nevet és lakcímét közölni.

* **Adomány a menekülteknek.** Nagyvárad város főispáni hivatala utján a Hungaria cipőgyár 25 pár cipőt küldött a Vörös-Kereszt „Jobbkéz” osztályához a menekültek között leendő kiosztás végett, Olágy Gyuláné a Jobbkéz osztályra 20 koronát küldött, mely adományokért halás köszönetet mond a Vörös Kereszt „Jobbkéz” osztály vezetőségé.

Az erdélyi menekültek segélyző bizottság „Gyűjtő Bizottság” elnökéhez Pásztor Ferenc vezérigazgatóhoz a tegnapi napon folytatóság a következő adományok érkeztek: Kuncz Henrik es. és kir. udvari szálitó az M. Bayer és Comp. Wien cég tulajdonosa, Jonás Andor utján 160 korona, Polgár Frigyes a Nagyvárad Bánffyhunyadi osztálymérnökség felügyelője gyűjtése 40, Engel József Felix fűrdő 20, Engel József 10, Karacs Jakab 3, Lohovics Rudolf 2 K.

* **A Vigadó mozgó ujdonságai.** A János vitéz szíjnapjai után ma szírdán és esütörtökön a Mester filmgár legfrissebb és nagyszerű ujdonságai kerülnek bemutatásra a Vigadó mozgószínházban. Nagyszabású izgalmas bűnügyi dráma „A lélek-kufár” 3 felvonásban. Pompás bohózat a „Köcsöpt kölesonnel.” Ezenkívül megérkezett és előadásra kerül a legújabb háborús híradó. Előadások délután 5 órától.

A nagyszebeni csata irtózatos volt.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A nagyszebeni csatáról a német lapok azt írják, hogy 3000 fogoly kicsiny az óriási zsákmányhoz képest. A kis fogolyszám azért van, mert a németek nagy elkeseredéssel harcoltak s alig menekült meg a haláltól több egy hadosztályból, mint ez a 3000 oláh. Az elkeseredés oka az a kegyetlenség amelylyel az oláhok a német sebesülteket meggyilkolták. A németek a halottak kezeiben kötőszereket találtak, amelyekkel éppen beakarták kötni sebeiket a német katonák, de hátulról orozva leszúrták őket az oláhok. Az oláh katonáknál a tölténytáskában gyárilag készített dum-dum golyókat találtak.

A keletafrikai hadjárat véget ért.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Reutter jelentés: A keletafrikai hadjárat befejeződött. Angol és belga csapatok megszállották — a németek elkeseredett ellenállása után — Tabora városát.

Dicsősége a német kitartásnak és hazaszeretetének, amely elszárvá anyaországától, a világtól, minden erőforrástól, 26 hónapig ellentállt hatalmas ellensége minden kísérletének, hogy a német Keletafrikát meghódítsa. Muniója fogytán, élelmiszerekben kimerülve, az őserengetegekben körülveve vérszemjás angol és belga csapatokból, szunyogok felhőitől üldözve angolok és más vadállatok támadása ellen védekezve lépésről lépésre vonult vissza a maroknyi

hős német csapat, míg Tabaránál mindenből kifogyva átengedte a sokáig tartott német gyarmatot a tulnyomó ellenségnek. Csak háboru után ismerjük majd meg e hihetetlen szívós küzdelemnek dimenzióját, amely szelto a német nagysághoz. Ami előrelátható volt, befejeződött a harc. A gyarmat elvesztése mitem jelent, Flandriában dől el a németek sorsa s a győzelem visszahozza német Kelet Afrikát is a németeknek.

Nincs mit félni a görögöktől.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A görög kérdés most jutott forduló pontjához. A legközelebbi órában megtörténhetik a döntés. A központiak minden eshetőséggel számoltak, bizonyos azonban, hogy a görög királyi hadsereg nem fog hadbavonulni a központi hatalmak ellen, legfeljebb a forradalmárok.

Az oroszok nem küldenek több katonát Romániába.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratoznak: Hivatalos román jelentés szerint Ivanov és Szinosevszky tábornokokat visszahívták. A főparancsnokságot az orosz-román seregek fölött Avarescu román tábornok vette át. Az Universal szerint a változás oka, hogy az oroszok vonakodtak újabb csapatokat küldeni a román harctérre.

* **Az öreg népfelkelők bevonulása.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az 1866—1884. évi születésű népfelkelők bevonulásának elhalasztása folytán az 1866—1871. évi népfelkelőket november 3-ra, az 1872—1884. évi születésűeket pedig november 16-ra fogják bevonulásra hirdetmény útján felhívni.

E határidők érvényesek az önként belépés folytán besorozattakra névsze is. Egyeseket azonban a határidők előtt is behívó jeggyel be fognak hívni. (Alighanem a felmentetteket.) A bevonulás elhalasztása folytán azok, akik október 2-án és 16-án lettek volna kötelesek behívó jeggyel bevonulni, az új behívó jeggyel nem tartoznak bevonulni.

* **Hadimunka-szövetkezet értekezlete** Folyó hó 8-án, vasárnap délelőtt 9 órakor a városháza bizottsági termében tartandó értekezletre a hadimunka alkalmi szövetkezet összes tagjait meghívom azzal a

megjegyzéssel, hogy az értekezleten mulhatatlanul megjelenni sziveskedjenek: Tárgy: A szabóiparosok és munkások panaszárnyéknak megvizsgálása. Nagyvárad, 1916 október 3-án. Rendőrfőkapitány.

* **Ásványolaj és termékei bejelentése** A magyar királyi miniszteriumnak 3044/916. számú rendelete értelmében a rendőrkapitányi hivatal felhívja az érdekelteket a nyers ásványolaj, az ásványolaj termékek, a benzol, továbbá a kátrány és kátránytermékek készleteinek bejelentésére. Bejelentés alá esik az említett anyagoknak a bejelentésre kötelezett birtokában álló — akár saját, akár idegen helyiségben őrzött — minden készlete, tekintet nélkül az anyagok belföldi vagy külföldi eredetére. A hadvívelés szükeglőének, valamint egyéb több szükségletnek biztosítása végett az alább felsorolt anyagoknak meglévő és utóbb hozzájövő készletei a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. Aki a rendelet vagy annak alapján tett hatósági rendelkezéseket megszegi, vagy megszegésüknél bármely módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető

rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedő elzárással és 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő. Nagyvárad, 1916 október 3. Rendőrkapitány.

* **A liszt szolvények érvénye meg van hosszabbítva.** Értesítés. A cukorárnyítás folytán előállott torlódás következtében a közönség egy része a szeptember 28—október 4-iki lisztaszolvényét nem tudta érvényesíteni, éppen ezért tudatom az érdekeltekkel, miszerint intézkedtem, hogy a szeptember 28—október 4-ig terjedő szolvényekre a liszt az október 5—11-ig terjedő héten kiadassék. — Tudatom továbbá a város közönségével, hogy az összes hatósági liszt és élelmiszer üzletet további intézkedésig este 8 óráig lesznek nyitva tartva. Nagyvárad, 1916. október 3-án. Lukács Ödön, főjegyző.

* **Szalmacipők a hadsereg részére** A helybéli állomásparancsnokság. nak 303/1916. számú átirata alapján közhírré teszem, hogy a hadsereg részére szalmacipők készítése szükségeltetve, mindazok akik szalmacipők készítésére vállalkoznának a kinostár által adott anyagból katonai oktatók vezetése mellett a 70. gyalogezred lábbadozó osztagának felügyelete alatt a Ferenc József laktanyában berendezendő műhelyben volnának foglalkoztatva. Egy pár szalmacipőért, melyhez az anyagot is a készítő szolgáltatja 4 korona egységár térítetik meg míg egy pár olyan cipő készítéséért, amelyhez az anyagot a kinostár adja 2 korona fizetetik. A munka kiadásánál első sorban azok fognak figyelembe vétetni, akik arra leginkább reá szorultak s azok között is legalább a katonai övegyek és árvaik, valamint a hadbavonult hozzátartozói. Felhívom tehát mindazokat akik szalmacipő készítésével óhajtanak foglalkozni, hogy ebbeli szándékukat a város tanácsának 32. számú szobában) hiadésként jelentéskéba. Nagyvárad, 1916 szeptember 30. Elemér Ferenc katonaiügyi tanácsnok.

* **Gyümölcsértékesítő szövetkezet.** Fogyivásárhelyen a körösvölgyi kizsardák és pálinka kereskedők „Körösvölgyi gyümölcstermelő, értékesítő, aszaló feldolgozó és gyümölcslepárló” céggel szövetkezetet alakítottak, melynek célja a gyümölcs-termés jobb értékesítése, illetve a gyümölcs-oztályozása.

A szövetkezet különösképpen gyümölcsaszalással és lekvárfőzéssel fog foglalkozni s csak e célra már nem igen alkalmas gyümölcsöket fogja pálinkafőzésre felhasználni.

Az igazgatóság tagjai: Szűcs Miklós, Löventhal Henrik, Futo Kálmán, Kaszler Henrik, Schick József, dr Löblé László, Gáll Ferenc, Sternberg László, Nussbaum Sámuel és Selezor Armin.

Felügyelő bizottság tagjai: Linczinger Sándor, Gerlán János, Szepsy Sándor, Buday Pál és Stern Vilmos. A szövetkezet elnökének dr Löblé Lászlót sikerült megnyerni és ő egyszersmind az igazgatóság elnöke is.

x **Német nyelvet** és az összes iskolák német grammatikáját tanítja Gayer. Telek-utca 25.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13—02.

* **Forelin** a legjobb és legbiztosabb toilette szer, láb- és hónali izadás ellen. Hűsít! Szagtalant. Ára 150. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Egy gépiró kisasszony** azonnali belépésre Kerestetik. Komlós Testvérek Zöldfa-uta.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisárolag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

*** A kávépiszról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspatota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatu, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér. legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francok-pótkávé, füge kávé, malátakávé és fehéreukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, lipítóituro, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódiál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

SZINHÁZ.

Heti műsori:

Csütörtök: Névtelen asszony.
Pénteken: Bánk-bán.
Szombaton: Mágna Miska.
Vasárnap délután: Tündérlaki lányok.
Vasárnap este: A gésák.

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

KATONADOLOG.

Operett 3 felvonásban. Irta: Mérey A. és Béli I.
Zenéjét: Zerkovitz Béla.

SZEMÉLYEK:

Fuesufu, Csulóng kormányzója — Rákosi Ferenc
Nakinak, a leánya — Kováts Márta
Man-Sing, gazdag fiatalember — Szebeni Margit
Máriási László, ny. honv. őrnagy
instruktor a kínai hadseregben Sik Rezső
Bodor Pista, honvéd hadnagy
instruktor a kínai hadseregben Tompa Béla
Pimpipáre k. a., pesti színész Vig Mancsi
Ping Pong, az állami gyermekmenhely igazgatója — T. Pogány Janka

Luxemburg grófja. Régi sikerek babéraitól évenként mindig felelevenedik a Luxemburg grófja. Tegnap ismét láttuk új szereposztásban, de nagyobb új sikert nem igen tapasztaltunk. Az első felvonás kissé lanyha volt, aminek talán a kevés próba volt az oka, viszont a többi felvonás már elevenebben pergett le. Zsigmond Anna kitűnő Angeláját már jól ismerjük, újabb dícséret Tompa, Vig Mancsi, Békési és T. Pogány Janka alakításainak sem kell. Kitűnő és ujszerű volt Rákossi Bazil herceg szerepében, noha itt ott túlzásba is ment a jó ízlés rovására, azonban a másik pillanatokban már feleltette is ötletes játékkal.

Katonadolog. A vasárnap este a közönség részéről oly nagy tetszéssel és rokonszenvvel fogadott Katonadolog a vasárnapi szereposztásban ma kerül legközelebb színpadra.

A Névtelen asszony. A múlt hét folyamán is az utolsó helyig zeufolt háznéte végig Bisson jeles drámáját, a Névtelen asszonyt, amely nálunk a drámák között a sláger rekordot érte meg. A kitűnő dráma Gazdy Arankával a címszerepben csütörtökön este kerül színpadra.

Diszeldadás a színházban. A Szigligeti színház október 6-án diszeldadást rendez, amely alkalommal Bánk-bán kerül színpadra. A címszerepét Bihari Ákos, a kiváló drámai művész játssza. Melinda bájos szerepe Kassits Eszternek jut, Biberach szerepében Tóth Elek jelenkedik és Gertrudis nagyszabású szerepét Gazdy Aranka játssza.

VIGADÓ mozgószínház
Szerda.
A lélekkufár.
Bűnügyi dráma 3 felv.
Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órakor.

URANIA mozgószínház
Szerda.
A becsutelen gróf
egy leány rablás története 3 f.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgószínház
Szerda.
Lélekvesztő.
Dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 kor.
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 "
- Feketekávés készlet tálccával Roccoco 6 személyre 6 "
- Mosdó készlet finom fayence . . . 8 "
- Ebédülő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 "
- Függő lámpa csigás fel szerelve . . . 16 "
- Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . 4 "
- Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . 4 "
- China ezüst csukortartó 6 személyre . . . 5 "

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

VIGADÓ

mozgó színház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Szerdán és csütörtökön
október 4-én és 5-én.

A LÉLEKKUFÁR

Bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Kölesönt kölesönnel.

Bohózat.

Mester háborus hiradó.

Pénteken és szombaton
október 6-án és 7-én.

A FATTYU

társadalmi dráma 4 felvonásban.

A bűn tanyáján
bohózat.

Háborus hiradó

Kedvezményes jegyek kaphatók a Sipos-féle bémer-téri dohánytözsdeben.

Helyárrak:

Páholy 6 személyre 6 K. Főntartott hely I. K. I. hely 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

Katonák és gyermekek a helyárrak felét fizetik.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Ügyes fiatal titkár

megfelelő bankgyakorlattal, ma-
gyar-német levelezésbeni töké-
letes jártassággal 3000 K kezdő
fizetéssel felvétetik.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb,
mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabuto-
rok fülkéiben beraktározásra elfogadtnak.
Termények beraktározására való ezüst pü-
zők, továbbá boros pincék, istállók és
kocsiszínek állanak rendelkezésre. A berak-
tározott tárgyakat tűz és betörés ellen biz-
tosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzet-
méterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passzage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Vas és rézágak

afrik és lőszómatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtott
ágak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénzügyi központ megbizá-
sából méltányos előleget folyósít

A Nagyváradai Hitelbank r-t.-t.
Zöldfa-utca 2 szám.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladék üzletem,

katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbbizvises pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“
Harisnya-áruházban előnyös árak-
ban kapható téli kötött táborige-
szereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre
!! Szent László-tér Sas palota !!
akik arra ügyelnek azok **egészségükre**
is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli tricó ing, vagy nadrág	K 7, 8, 9, 10, 12.
„gyz pju ing „	„ 11, 13, 15.
Tavaszi szövet v. mellény	„ 16, 20, 30, 40.
„ ermelegítő	„ 120, 220
„ lábszárvédő	„ 5, 6, 7, 9.
„ hősapka	„ 4, 5, 6.
„ téli harisnya	„ 160, 196, 3, 5.
„ keztü	„ 160, 2, 3, 6, 10.

Csavar lábszárvédő reklám ár K 6. 750, 9.
Ugyancsak gazdaság választék női téli hol-
mokban, harisnya, keztü, kötött és selyem
kabát, lélekmegítőknben.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

Jótállás

a biztos
eredményért
Törvényesen
védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főka-
pitány és fajbaromfi-tenyész-
tőnek nagyszerű talalmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem ártal-
mas és föltűlmi minden más irtószert.

1 doboz ára 2 korona,

mely elegendő körülbelül 60 patkány
kiirtásához. — Minden adaghoz hasz-
nálati utasítás van mellékelve. A biz-
tos eredményért jótállás. Ismertető
prospektust, melyben le van írva, hogy
különbéféle gazdaságban hány adag haszná-
landó. Kérésére ingyen küld a Patkánin
gyár vezetősége Nagybecskereken.

Harisnya, tricó, keztü.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítő, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passzage főbejáratnál.

Kéretik ögünköt összenemtéveszteoi

IZSÁK LIDIA elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és háskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vir-
dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk Szigligeti
színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Eladó.

A Tiszakálmán-tér 19. sz.
ház kitűnő hely, jól jöve-
delmező épület. Ajánlatok
ugyanott tehetők.